

UCHWAŁA NR/2024
RADY GMINY MARKUSY
z dnia

w sprawie przyjęcia apelu do Rząd Rzeczypospolitej Polskiej o podjęcie skutecznych działań, które zmniejszą ryzyko zagrożenia powodzią wobec postępującej degradacji infrastruktury przeciwpowodziowej na Żuławach

Na podstawie art. 18 ust 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz.U. z 2024 r., poz. 609 ze zm.) oraz § 15 ust. 2 pkt. 4 uchwały Nr II/12/2019 Rady Gminy Markusy z dnia 18 lutego 2019 roku w sprawie Statutu Gminy Markusy (Dz. Urz. Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 23 marca 2019 roku, poz.1549) **Rada Gminy Markusy, uchwala, co następuje:**

§1.1. Przyjmuje się apel do Rządu Rzeczypospolitej Polskiej o podjęcie skutecznych działań, które zmniejszą ryzyko zagrożenia powodzią wobec postępującej degradacji infrastruktury przeciwpowodziowej na Żuławach.

2. Apel, o którym mowa w § 1 ust. 1 stanowi załącznik do uchwały.

§2. Zobowiązuje się Wójta Gminy Markusy do przekazania niniejszej uchwały do Stowarzyszenia Żuławy, celem przesłania jej do Rządu Rzeczypospolitej Polskiej.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WÓJT

mgr Dorota Wasik

Apel do Rząd Rzeczypospolitej Polskiej o podjęcie skutecznych działań, które zmniejszą ryzyko zagrożenia powodzią wobec postępującej degradacji infrastruktury przeciwpowodziowej na Żuławach

Rada Gminy Markusy w trosce o bezpieczeństwo mieszkańców i ich mienia apeluje o podjęcie przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej skutecznych działań, które zmniejszą ryzyko zagrożenia powodzią wobec postępującej degradacji infrastruktury przeciwpowodziowej na Żuławach.

Na terenie Gminy Markusy występuje ogromny problem związany z utrzymaniem urządzeń melioracyjnych oraz infrastruktury jej towarzyszącej. Sytuacja na kanałach i wałach przeciwpowodziowych jest dramatyczna, i wymaga podjęcia natychmiastowych działań zapobiegających klęsce powodzi. Wały rzek na administrowanym terenie ulegają ciągłej dewastacji przez liczną populację bobra europejskiego, która wzrasta z każdym rokiem. Zniszczeniu ulegają nie tylko obwałowania rzek, ale również skarpy rowów, przepusty, drogi i groble. Bobry wyrządzają także ogromne szkody w rolnictwie poprzez kopanie nor pod powierzchnią ziemi, co powoduje tąpnięcia gruntu na polach uprawnych uszkadzając sprzęt rolniczy i stwarzają realne zagrożenie dla zwierząt gospodarskich.

Obserwujemy szybką degradację całej infrastruktury przeciwpowodziowej na Żuławach spowodowaną działalnością tych ssaków, dotyczy to także terenów Gmin ościennych na terenie Żuław.

Usuwanie nor bobrowych jest tylko chwilowym rozwiązaniem problemu szkód. Doświadczenie wskazuje, że usuwanie nor bobrowych z zastosowaniem obecnych środków powoduje odtworzenie nor lub budowę nowych. Budowa rusztów lub palisad w skarpię wałów wpływa na migrację tych zwierząt w inne bardziej przyjazne im środowiska. Wały przeciwpowodziowe na Żuławach posiadają swoistą specyfikę powodującą, że zagrożenie powodowane przez bobry jest niewspółmiernie większe niż w pozostałej części kraju. Na terenach depresyjnych wały przeciwpowodziowe wznoszono kilkaset lat temu w celu zagospodarowania obszarów zalanych wodą w delcie rzeki, obwałowując jej odnogi, niewielkie rzeki o małej zlewni. Nie tworzą międzywał, gdyż zagrożenie powodziowe pochodzi głównie od ujścia w wyniku spiętrzenia wód w odbiorniku, tzw. cofki spowodowanej silnymi wiatrami północno – zachodnimi i północnymi. Napływ wód z górnej zlewni jest niewielki i mało znaczący. Bobry budują nory na styku wody i wysokiej skarpy rzeki. Na Żuławach zwierzęta te traktują wały przeciwpowodziowe, będące budowlą przeciwpowodziową, urządzeniem wodnym, budowlą hydrotechniczną i budowlą piętrzącą, jak swoje naturalne środowisko.

Monitorując obecny stan wałów przeciwpowodziowych stwierdzamy, że kolejne intensywne opady, czy też wystąpienie efektu „cofki” mogą stworzyć nieprzewidywalne w skutkach zagrożenie dla zdrowia, mienia i życia mieszkańców naszej gminy, jak również niewyobrażalne straty ekologiczne i finansowe.

Nadmienić należy również, że infrastruktura drogowa na Żuławach, która często prowadzona jest na wałach przeciwpowodziowych i groblach jest bardziej narażona na degradację niż na obszarach wyżynnych, co bezpośrednio wiąże się ze zwiększeniem kosztów

odbudowy czy budowy. Technologia remontu, przebudowy, czy też budowy ciągów komunikacyjnych jest bardziej skomplikowana, ze względu na uwarunkowania gruntowe. Geoinżynierskie aspekty projektowania infrastruktury drogowej obwarowane są koniecznością uwzględnienia położenia depresyjnego oraz ciągłego utrzymania właściwego stanu technicznego.

Położenie Gminy na terenie Żuław znacznie zwiększa poczucie niebezpieczeństwa, co zobowiązuje nas do szczególnego zainteresowania się sprawą urządzeń melioracyjnych tzn. ich remontem, utrzymaniem i modernizacją.

Biorąc powyższe pod uwagę **APELUJEMY** o przygotowanie regulacji prawnych obejmujących:

- 1) **ustanowienie wieloletniego „Programu Ochrony Przeciwpowodziowej Żuław do 2040 roku”, w rozumieniu ustawy o finansach publicznych, realizowanego w latach 2025 — 2040 w zakresie budowy, rozbudowy i utrzymania infrastruktury przeciwpowodziowej na Żuławach,**
- 2) **uznanie Żuław jako obszaru funkcjonalnego o specyficznym charakterze i położeniu zagrożonego powodzią, wymagającego wsparcia w polityce rozwoju na szczeblu krajowym,**
- 3) **aktualizację „Programu Żuławskiego — 2030” ze względu na konieczność adaptacji dokumentu do zmian klimatu, uwzględnienia zjawiska suszy rolniczej i postępującego zasolenia wód powierzchniowych, jednocześnie wydłużając okres obowiązywania Programu do 2040 roku. Zaktualizowany tytuł opracowania, to „Program Ochrony Przeciwpowodziowej Żuław do 2040 roku,**
- 4) **utworzenie, wyodrębnienie w strukturze RZGW jednostki na poziomie Zarządu Zlewni, która w całości obejmie obszar Żuław (zamiast obecnego podziału Żuław pomiędzy trzy Zarządy Zlewni),**
- 5) **usprawnienie procedury administracyjnej w zakresie wydawania pozwoleń wodnoprawnych dla obiektów, urządzeń i zadań realizowanych przez RZGW.**

Zaniepokojeni stanem urządzeń melioracyjnych oraz infrastruktury jej towarzyszącej, z uwagi na realne zagrożenie dla zdrowia i życia mieszkańców, **APELUJEMY DO RZĄDU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ** o wprowadzenie w/w rozwiązań bez zbędnej zwłoki, gdyż potrzebne są mechanizmy łagodzące skutki tej sytuacji dla mieszkańców Żuław.